

## Edward Said'in Mekânsal Dönüşe Katkısı

### Edward Said's contribution to spatial turn

Pınar Yurdadön Aslan<sup>\*1</sup>, Nuri Yavan<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Bilim Dalı, Ankara

<sup>2</sup> Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Ankara

**Öz:** Kökleri 1970'lere uzanan ve doruk noktasına 1990'larda ulaşan "Mekânsal Dönüş" (Spatial / Geographical Turn) süreci bir girişim ve geçici bir ilgiden öte mekâna ilişkin ve mekânla ilişkili çalışmalarda esaslı bir yol değişikliği yaratmıştır. Bu süreç beşeri coğrafyanın sosyal teori ile yakınlaşma süreci olarak önceki dönemlerden farklı bir "mekân" tartışmasını içermektedir. Diğer yandan aynı süreci sosyal/beşeri bilim alanında "mekân"ı ortak bir araştırma nesnesi olarak gören disiplinlerin yakınlaşması, "mekânda buluşması" olarak da görmek mümkündür. Edward Said ise postkolonyal çalışmalar ve kültürel çalışmalar alanında mekânsal dönüşün başlıca müellifi olarak görülebilir. Said, kendi yaşam öyküsüyle dolaylı olarak ilksel yaklaşımları ve coğrafi habitusun öne çıkan varlığıyla ortaya koyduğu çeşitli kavramsallaştırmalarıyla (başlıcası "hayali coğrafyalar") döneminin siyaset ve kültür anlayışına devrimsel bir katkıda bulunurken, aynı zamanda beşeri coğrafyanın da ihtiyaç duyulan güncel tartışmalara açılım imkânını yaratmıştır. Bu imkân sadece beşeri coğrafyaya yönelik olmayıp, mekân(sal)a yönelen ilgi ile dönemin eleştirel coğrafi perspektiften yoksun gelişen düşün alanı için de geçerlidir. Buradan hareketle mevcut Türkçe beşeri coğrafya literatürünün Said'in çalışmalarına yönelik farkındalığını artırmak ve mekânsal dönüşe olan katkısını görünür kılmak bu bildirinin başlıca amacıdır. Şarkiyatçılık (Orientalism-1978) ve Kültür ve Emperyalizm (Culture and Imperialism-1983) isimli çalışmaları başlıca referans kaynakları olarak seçilmiş olup, bu kaynaklar çeşitli makaleler, yazara ve yazınına ilişkin diğer akademik metinler, görüş ve notlarla desteklenmektedir. Yapılan irdeleme ile ilk olarak Said'in "insanın yalnız kendi tarihini değil coğrafyasını da yaptığı" yönündeki yaklaşımıyla mekânın yapısal ilişkisel üretimi ortaya konarak, kimlik ve hafıza ya da rasyonel olgular ile yüklenen toplumsal inşası anlamlandırılmaktadır. Devamında, hegemonya ve iktidarın –tıpkı Şark ve Garp örneğinde olduğu gibi- mekânsal temsili, temsilin (kolonyal) söylemle iç içe geçen yapısı serimlenmektedir. Sonuç olarak, Said'in coğrafi kavramsallaştırmaları güncelliğini korumakta ve hala küresel-yerel bağlamı tarihsel-coğrafi bir perspektifle açıklamada geçerli olmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Mekân, Mekânsal dönüş, Edward Said, Coğrafyanın tarihi ve felsefesi.

**Abstract:** Beyond being just a fad, the process of "Spatial/Geographical Turn" whose roots date back to 1970s and that experienced its heydays during 1990s has left a significant effect on the studies pertinent to space. Contrary to the previous trends, this rapprochement process between human geography and social theory covers a different "space" discussion. On the other hand, the very same process can also be viewed as the reconciliation of the disciplines that view the "space" as a common research ground. Edward Said can be viewed as the pioneer of spatial turn in post-colonial and cultural studies. Inspired of his own life story, Said's path-breaking approaches and conceptions (like "imagined geographies") mediated with the geographical habitus not only made a revolutionary contribution to the understanding of politics and culture of the time but also paved the way for geography to open up itself to craved hot discussions. In other words, with the newborn interest in the "spatial", both human geography and other fields that had ignored a critical geographical perspective till then attained new prospects. With this in mind, the major purpose of this paper is to create and expand an awareness in Turkish human geography literature for Said's contribution and make its contributions to the spatial turn visible. In this paper, Orientalism (1978) and Culture and Imperialism (1983) have been chosen as the basic references for Said's approach which is also critiqued with reference to various papers and views pondering on his

\* İletişim yazarı: Pınar Yurdadön Aslan, e-posta: yrddnpinar@gmail.com

TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu  
*International Geography Symposium on the 30<sup>th</sup> Anniversary of TUCAUM*  
3-6 Ekim 2018 /3-6 October 2018, Ankara

*approach. Taking Said's notion "human not only makes his history but also his geography" as the starting point it is showed how memory/identity or rationality bound social space is produced structurally and relationally. Furthermore, spatial representation of hegemony and power and the intertwined structure of representation and (colonial) discourse is depicted. Finally, the viability of Said's geographical conceptualizations as keys for explaining global-local dichotomy through a historical and geographical perspective will be demonstrated.*

**Keywords:** *Space, Spatial turn, Edward Said, History and philosophy of geography.*